

Balansstatistik Kvartal 2011

NV1006

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Administrativa uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	3
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	4
A.12	Uppläggnings- och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	4
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning.....	5
B.1	Innehåll.....	5
1.1	Statistiska målstorheter.....	5
1.1.1	Objekt och population.....	5
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått.....	6
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	6
1.1.5	Referenstider.....	6
1.2	Fullständighet.....	7
B.2	Tillförlitlighet.....	7
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	7
2.2	Osäkerhetskällor.....	7
2.2.1	Urval.....	7
2.2.2	Ramtäckning.....	7
2.2.3	Mätning.....	8
2.2.4	Svarsbortfall.....	8

2.2.5	Bearbetning	8
2.2.6	Modellantaganden	8
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	9
B.3	<i>Aktualitet</i>	9
3.1	Frekvens	9
3.2	Framställningstid	9
3.3	Punktlighet	9
B.4	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet</i>	9
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	9
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	10
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	10
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	10
5.1	Spridningsformer.....	10
5.2	Presentation	10
5.3	Dokumentation.....	10
5.4	Tillgång till primärmaterial	11
5.5	Upplysningstjänster	11

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Näringsverksamhet

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Näringslivets struktur

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån, SCB
Postadress: 701 89 ÖREBRO
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Lisa Allemo
Telefon: 019-17 62 11
Telefax: 019-17 70 82
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån, SCB
<i>Postadress:</i>	701 89 ÖREBRO
<i>Besöksadress:</i>	Klostergatan 23
<i>Kontaktperson:</i>	Lisa Allemo
<i>Telefon:</i>	019-17 62 11
<i>Telefax:</i>	019-17 70 82
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt SCB-FS 2002: 25.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

A.8 Gallringsföreskrifter

Gallringsföreskrifter saknas.

A.9 EU-reglering

ESA 95, European System of Accounts 1995 styr Finansräkenskaperna och påverkar därmed även denna undersökning.

A.10 Syfte och historik

Statistiken skall dels belysa de icke-finansiella företagens betydelse på olika finansiella marknader genom att visa storleken på och förändringarna av företagens finansiella tillgångar och skulder, och dels förse finansräkenskaperna med underlag för kvartalsvisa beräkningar av företagssektorns finansiella sparande.

Balansstatistiken (BAST) startade år 1986. Från starten och till och med år 1990 omfattade BAST samtliga poster i företagens balansräkning. Därefter omfattade statistiken endast de balansposter som avsåg finansiella tillgångar och skulder.

Efter en gemensam översyn av balansstatistiken och statistiken över företagens utländska tillgångar och skulder (FUTS), som bland annat föranledes av krav från Eurostat på finansräkenskaperna, fick statistiken ny utformning från och med första kvartalet 1997. Tidigare gjordes balansstatistiken med ett cut-off-urval. De 600 företag som hade störst finansiella tillgångar ingick i statistiken och ingen uppräknings gjordes till hela den icke-finansiella sektorn. Numera väljs ett slumpmässigt urval av företag och genom uppräknings skattas hela sektorn (med begränsningen att populationen endast omfattar företag med finansiella tillgångar/skulder på minst 30 milj kr). Både aktiva och inaktiva företag är med i populationen.

Andra förändringar från och med första kvartalet 1997:

- utlandsposter, med undantag för utländska handelskrediter, har förts över till balansstatistiken från tidigare FUTS;
- ställningsvärdena är nu marknadsvärderade (tidigare vanligtvis bokförda värden);
- transaktioner/realiserade värdeförändringar finns redovisade;
- ett antal nya variabler har tillkommit och andra har tagits bort.

A.11 Statistikanvändning

Användare är framför allt de kvartalsvisa finansräkenskaperna. Dessa i sin tur används av Finansdepartementet, Konjunkturinstitutet, nationalräkenskaperna på SCB och Riksbanken. Även banker och andra finansiella företag är användare.

A.12 Uppläggning och genomförande

I populationen ingår aktiva och inaktiva icke-finansiella företag med finansiella tillgångar/skulder på minst 30 milj kr (cut-off gräns). Totala populationen för 2011 är 15 171 företag. Som urvalsram används SCB:s företagsdatabas (FDB), det senaste BAST-urvalet, senaste tillgängliga SRU (Standardiserade RäkningsUtdrag) från Skatteverket samt tabeller från SCB:s aktieägarstatistik. Alla företag med minst 4,2 miljarder kronor i finansiella tillgångar/skulder ingår i urvalet, samt de företag som i Riksbanksuppdraget redovisat utlandsposter överstigande 1 miljard kronor. Urvalet är stratifierat och 2011 ingår 892 företag. Nytt urval dras i början av varje kalenderår. Från och med urvalet för 2004 används SCB:s system för samordnade företagsurval, SAMU för att dra urval. I SAMU kan man nu välja både inaktiva och aktiva företag.

Uppgifterna samlas in via enkäter som går ut kvartalsvis till företagen. Från och med kvartal 1 2009 sker insamlingen via SCB:s elektroniska statistikinsamlingsverktyg, SIV. De företag som inte vill lämna uppgifter via SIV kan välja att fylla i en pappersblankett eller en excelblankett istället.

SCB har fått i uppdrag av Riksbanken att undersöka vissa utlandsposter med full landfördelning samt fördelning mellan SEK och utländsk valuta. Riksbanken använder dessa uppgifter som underlag i Betalningsbalansen. Undersökningen gjordes för första gången för kvartal 4 2002 för att länka ihop de siffror SCB får in med de uppgifter som Riksbanken har. Uppdraget sattes sedan i full drift från och med kvartal 1 2003 och omfattar samma population som BAST.

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering görs.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

En genomgripande översyn med syfte att förbättra ramtäckning, urval och estimation samt enkätinnehåll och instruktioner i undersökningen ingår som en del i ett SCB-projekt. Detta översynsarbete inleddes i augusti 2008 och avslutades i december 2009. Blankettförändringar implementerades den första insam-

lingsomgången 2010 och metodförändringen kommer att genomföras inför urvalet kvartal 4 2011.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

De eftersökta målstorheterna är summa totala finansiella tillgångar och skulder för variablerna i avsnitt 1.1.2 vid kvartalsslut samt summa totala transaktioner och realiserade värdeförändringar för variablerna i avsnitt 1.1.2 under kvartalet för sektorn icke-finansiella företag.

1.1.1 Objekt och population

I populationen ingår icke-finansiella företag (juridiska enheter) som tillhör sektor 110 (icke-finansiella företag) och 120 (statliga affärsverk) med finansiella tillgångar/skulder på minst 30 milj kr. Stiftelser ingår inte i populationen (juridisk form 71 familjestiftelser och 72 övriga stiftelser och fonder). Som urvalsram används SCB:s företagsdatabas (FDB), det senaste BAST-urvalet, senaste tillgängliga SRU (Standardiserade RäkenskapsUtdrag) från Skatteverket samt tabeller från SCB:s aktieägarstatistik. Uppgifterna som samlas in ska avse det företag som valts ut och inte eventuell koncern. Både inaktiva och aktiva företag ingår.

1.1.2 Variabler

Finansiella tillgångar:

- Banktillgodohavanden (inkl depositoner och lån i svensk bank, exkl. internbank)
 - därav i utlandet
- Andelar i investeringsfonder
 - därav registrerade i utlandet
- Finansiella derivat
 - därav direkt mot utländsk motpart
- Certifikat (fördelade på emittenter: staten (statsskuldväxlar), svenska banker, svenska bostadsinstitut, övriga svenska finansiella företag, svenska icke-finansiella företag, kommuner samt utlandet)
- Obligationer inkl. förlagsbevis och konvertibler (fördelade på emittenter: staten, svenska banker, svenska bostadsinstitut, övriga svenska finansiella företag, svenska icke-finansiella företag, kommuner samt utlandet)
- Utlåning, korta lån och depositioner exkl. banktillgodohavande (ej koncernlån)
 - därav till utländsk motpart
- Utlåning, långa lån (ej koncernlån)
 - därav till utländsk motpart
- Lån till koncernföretag i utlandet

Innehav av aktier och andelar (inkl. aktier i koncern och intresseföretag):

- Aktier i svenska noterade företag
- Aktier i svenska onoterade företag
 - därav aktier i koncern- eller intresseföretag
- Andra svenska andelar
- Aktier i utländska noterade företag
- Aktier i utländska onoterade företag
 - därav aktier i koncern- eller intresseföretag
- Andra utländska andelar

Aktiekapital, Totalt eget kapital och Obeskattade reserver:

- Aktiekapital för svenska noterade aktiebolag
 - därav återköp av egna aktier
- Totalt eget kapital för svenska onoterade aktiebolag
- Totalt eget kapital för andra företagsformer
- Obeskattade reserver för onoterade aktiebolag
- Obeskattade reserver för andra företagsformer

Finansiella skulder

- Finansiella derivat
 - därav direkt mot utländsk motpart
- Certifikat
 - därav emitterade direkt i utlandet
- Obligations-, förlags-, konverteringslån (ej personalkonvertibler)
 - därav emitterade direkt i utlandet
- Upplåning, korta lån (ej koncernlån)
 - därav från utländsk motpart
- Upplåning, långa lån (ej koncernlån)
 - därav från utländsk motpart
- Lån från koncernföretag i utlandet.

Ställningsvärden (marknadsvärde) efterfrågas samt transaktioner och/eller orealiserade värdeförändringar för samtliga tillgångar och skulder utom aktier, andelar och eget kapital i onoterade företag och övriga företagsformer.

1.1.3 Statistiska mått

Totaler av finansiella tillgångar/skulder samt transaktioner och orealiserade värdeförändringar.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Resultat redovisas för den totala sektorn icke-finansiella företag.

1.1.5 Referenstider

Statistikuppgifterna avser finansiella tillgångar och skulder per 31 mars, 30 juni, 30 september och 31 december samt transaktioner och orealiserade värdeförändringar som skett under respektive kvartal.

1.2. Fullständighet

Statistiken skall belysa de icke-finansiella företagens betydelse på olika finansiella marknader. Undersökningen riktar sig till företag med minst 30 miljoner kronor i finansiella tillgångar och skulder, medan övriga företag antas ha noll i finansiella tillgångar och skulder.

Fullständigheten påverkas även av att de finansiella tillgångar och skulder som undersöks sinsemellan har olika avgränsningar. Vissa variabler, t.ex. banktillgodohavanden, omfattar endast finansiella tillgångar och skulder mot en extern motpart (ej koncern). För andra variabler (ut- och upplåning) avses tillgångar eller skulder mot extern motpart eller utländsk motpart inom koncernen. En tredje variant är att vissa variabler (aktieinnehav och derivat) ska anges både inom och utom koncern.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Det kritiska karaktärsdraget för undersökningen är den skeva populationen med avseende på vissa variabler, där variablerna dessutom är lågt inbördes korrelerade med varandra. Det innebär att det är svårt att välja en urvalsdesign som är effektiv för samtliga variabler i undersökningen. Det blir även skakigt vid uppräkningsnivå då urvalet innehåller få förekomster med nollskilda värden för vissa variabler. Detta medför en stor skillnad i precision mellan variablerna.

Övriga källor till osäkerhet är mätning och ramtäckning. För mätning är resultatet beroende på hur pass bra och korrekta uppgifter företagen kan lämna. Vissa företag har till exempel stora problem med att lämna orealiserade värdeförändringar för utländska tillgångar och skulder eftersom de har många olika valutor inblandade. Ramtäckningen påverkas av att uppgifterna som ligger till grund för ramen är 2 år gamla. Urvalet bygger på summan av finansiella tillgångar och skulder, vilket leder till att vissa undersökningsvariabler får en något sämre kvalitet som nämnts ovan.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Urvalet är ett stratifierat urval med OSU (Obundet Slumpmässigt Urval) inom strata. Stratifieringen baseras på summa finansiella tillgångar/skulder. Cut-off-gräns för populationen är finansiella tillgångar/skulder på 30 milj kr. Strata med stora företag d.v.s. företag med minst 4,2 mdr kr i finansiella tillgångar/skulder är totalundersökta (367 st). Antal undersökta företag 2011 är 892 företag. De individuella observationerna vägs med sin urvalsvikt (inverterade urvalssannolikheten) ihop till en totalskattning.

2.2.2 Ramtäckning

Nuvarande urvalsram består av företagens deklARATIONER (SRU) för år 2009, kompletterad med uppgifter från senaste BAST-undersökning (kv4 –2010) samt

tabeller från SCB:s aktieägarstatistik (2010-12-31). Ett problem med SRU är att vi inte har tillgång till aktuella siffror, senast tillgängliga uppgifter är 2 år gamla. Aktieägarstatistiken har däremot snabbats upp betydligt och uppgifter per den 31 december 2010 fanns tillgängliga vid urvalstillfället.

Övertäckning identifieras i undersökningen och åsätts värde noll. Undertäckningen är okänd och justeras inte för i statistiken. Detta resulterar i en underskattning i statistiken som främst berör ställningsvärdena och som ökar under kalenderåret. Ramtäckningen påverkas dels av att uppgifterna som ligger till grund för ramen är 2 år gamla och dels av att urvalet bygger på summan av finansiella tillgångar och skulder. Detta leder till att vissa undersökningsvariabler får en något sämre kvalitet.

2.2.3 Mätning

Uppgifterna samlas in via en elektronisk enkät som nås via internet med hjälp av inloggningsuppgifter som skickas till de utvalda företagen. Företagen ska fylla i ställningsvärde för efterfrågat kvartal i marknadsvärde (bokfört värde för ett fåtal variabler). Om ställningsvärde som lämnats föregående kvartal är reviderat så ska företagen ändra på det förtryckta värdet. Företagen ska också ange orealiserad värdeförändring och/eller transaktion som skett under kvartalet. Mätsvårigheter kan uppstå för orealiserade värdeförändringar och transaktioner. Vissa företag har inte möjlighet att lämna uppgifter om dessa variabler. Ett exempel på detta är när företagen inte kan ange orealiserade värdeförändringar på grund av att de har utländska tillgångar och skulder i många olika valutor.

2.2.4 Svarsbortfall

Svarsbortfall avseende antal företag var cirka 10 - 12% under 2010. Svarsbortfallet brukar vara högst under första kvartalet. Bland de totalundersökta strata är bortfallet mycket litet. Mellan 20 och 28 företag av de totalt 401 företag som ingår i strata som är totalundersökta saknades till den första leveransen år 2010, mellan 14 och 23 företag saknades fortfarande vid publicering. Bortfall imputeras i första hand baserat på tidigare lämnat värde och i andra hand med medelvärdet för svarande företag i samma storleksgrupp. Osäkerheten på grund av bortfall antas vara liten i förhållande till andra osäkerhetskällor.

2.2.5 Bearbetning

Inkomna uppgifter granskas och återkontakt med uppgiftslämnaren tas vid behov. Det finns ett antal logiska sambandskontroller direkt i blanketten som uppmärksammar uppgiftslämnaren på misstänkta felaktigheter. Blanketten granskas sedan igen med hjälp av maskinella kontroller då den registrerats hos SCB. Pappersblanketter och excelblanketter granskas på samma sätt som SIV-blanketterna när de inkommit.

2.2.6 Modellantaganden

Inga direkta modellantaganden görs i statistiken. Underförstått antas dock de företag som har mindre än 30 mnkr i finansiella tillgångar och skulder att ha värde noll i finansiella tillgångar och skulder.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

I en metodöversyn 2009 beräknades den relativa osäkerhetsmarginalen för 45 variabler med följande resultat:

Klass	Antal variabler
A. Hög precision	6
B. Godkänd precision	4
C. Låg precision	14
D. Underkänd precision	21

Sedan 2010 används verktyget CLAN för att ta fram variansskattningar och beräkna den relativa osäkerhetsmarginalen i undersökningen regelbundet. Resultaten visar en fortsatt hög osäkerhet i flertalet skattningar och en viss försiktighet bör iaktas vid tolkning av resultatet.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

De kvartalsvisa statistikuppgifterna avser tillgångar och skulder per 31 mars, 30 juni, 30 september och 31 december samt transaktioner och orealiserade värdeförändringar under respektive kvartal. Uppgifterna ska lämnas till SCB senast 20 dagar efter aktuellt kvartals slut. Blanketterna ska vara företagen tillhanda senast den 1:a i varje kvartal.

3.2 Framställningstid

Framställningstiden är totalt cirka 11 veckor. Finansräkenskaperna har krav från EU på att vara klara inom 90 dagar efter kvartalets slut. Detta har lett till att denna undersökning också har snabbats upp. En första leverans till Finansräkenskaperna görs efter cirka 8 veckor och en andra leverans efter 10 veckor.

3.3 Punktlighet

Produktionen anpassas efter Finansräkenskapernas (FiR) produktion. Deadline för inläggning av siffror i FiR brukar hållas. Undantag kan förekomma, till exempel under semestertider då uppgiftsinsamlandet kan dra ut på tiden beroende på semester vid de uppgiftslämnande företagen.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Balansstatistiken startade år 1986. Från starten och till och med år 1990 omfattade BAST samtliga poster i företagens balansräkning. Därefter omfattade statistiken endast de balansposter som avsåg finansiella tillgångar och skulder.

En större omläggning gjordes inför år 1997 då variabelinnehåll, urvalsdesign och skattningsförfarande reviderades. Tidigare gjordes balansstatistiken med ett

cut-off-urval. De 600 företagen som hade de största finansiella tillgångarna ingick i statistiken och ingen uppräknings gjordes till hela den icke-finansiella sektorn. Från och med 1997 blev BAST en urvalsundersökning som undersöker företag med finansiella tillgångar/skulder på 30 milj kr och mer. Genom uppräknings skattas hela sektorn icke-finansiella företag. I populationen ingick tidigare företag med finansiella tillgångar/skulder på minst 20 milj kr (cut-off gräns). Cut-off gränsen sågs över och höjdes inför 2005 års undersökning.

Från 1997 och framåt är jämförbarheten mellan åren god, medan jämförbarhet med tidigare BAST är inte fullständig eftersom endast de 600 största företagen då undersöktes.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

ESA 95, European System of Accounts 1995 styr Finansräkenskaperna och påverkar därmed även denna undersökning. Jämförbarhet med internationell statistik som följer ESA 95 bör därför vara god.

Vissa variabler i den nuvarande BAST-statistiken bör i stort sett vara jämförbara med de finansiella posterna i den årliga undersökningen Företagens ekonomi (FEK). Exempel på variabler som kan jämföras är banktillgodohavanden och aktier. FEK är en totalundersökning som baseras på SRU och bokslut. BASTen undersöker företag med en cut-off gräns på finansiella tillgångar/skulder på 30 milj kr och därför kan det finnas en skillnad mellan resultaten för de olika undersökningarna. Eftersom FEK är en totalundersökning, bör denna visa högre siffror än vad BASTen visar. En skillnad mellan undersökningarna är att FEK samlar in bokförda värden och BAST marknadsvärden.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Se avsnitt 4.2.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultatet från undersökningen publiceras i Sveriges statistiska databaser, SSD, under rubriken Balansstatistik under Näringsverksamhet, Näringslivets struktur. Databasen nås från SCB:s hemsida, www.scb.se, Sveriges statistiska databaser.

Siffror över de icke-finansiella företagens tillgångar och skulder finns också på Internet på SCB:s hemsida www.scb.se under Statistik efter ämne, Finansmarknad, Finansräkenskaper.

5.2 Presentation

Uppgifterna publiceras i de statistiska databaserna (SSD).

5.3 Dokumentation

En dokumentation som beskriver översynen av BAST finns daterad december 1997. Dokumentation om statistiken finns också under Sveriges statistiska databaser, Dokumentation av statistiken, Näringsverksamhet (MetaPlus).

5.4 Tillgång till primärmaterial

Specialbearbetningar på det insamlade materialet kan beställas.

5.5 Upplysningstjänster

Övriga upplysningar lämnas av Lisa Allemo 019-17 62 11 och Marcus Lundgren 019-17 69 18 på enheten Näringslivets struktur på SCB.